

Razgovor sa djecom dok su

U NASTUPU HIROVITOSTI

NASTUP HIROVITOSTI

Kupujete namirnice sa dvogodišnjom ćerkom Selinom koja otkriva mnogo zanimljivih stvari poput čokolade, plastičnih činija i časopisa. Ona želi da te stvari stavite u kolica i da ih kupite, ali vama ovi proizvodi nijesu potrebni i kažete joj da ih ostavi. Selina tada želi da kupite tri kutije njenih omiljenih kolačića. Vi joj kažete: "Ne, Selina, već imamo neke od tih kolačića kod kuće. Molim te, vrati ih na policu!" No, Selina ne prihvata i insistira da joj kupite te kolačiće. Počinje da praska i ne čini se da će se uskoro smiriti.

Kakva bi bila vaša reakcija? Izaberite jednu od sljedećih pet reakcija i nastavite da čitate na naznačenoj stranici da biste vidjeli kako se situacija može razvijati. Pronaći ćete i objašnjenja zašto bi bilo preporučljivo da se ne reaguje na određeni način.

"U redu, malena!
Uzmi svoje keksiće!"
Idite na [stranu 2!](#)

Ne Selina, sada ustani i budi
dobra djevojčica! Ne ponašaj se
tako!
Idite na [stranu 3!](#)

Da si smjesta ućutala ili inače!
Vidiš li moju ruku?
Idite na [stranu 4!](#)

"Šta možemo da uradimo da
spriječimo mališane da se
ponašaju hirovito?"
Idite na [stranu 6!](#)

Vidim da si sad mnogo
ljuta.
Idite na [stranu 5!](#)

Osjećate olakšanje što vam je kćerka opet tiha i više ne uznemirava ostale kupce u prodavnici. Više volite da što prije izađete iz supermarketa, čak i ako ste primorani da kupite stvari koje vam, zapravo, nijesu potrebne.

Ali, budite oprezni: ako se ovako uvijek ponašate, vaša kćerka će shvatiti da na javnim mjestima samo treba da vrišti kako bi dobila ono što želi.

Savjet: Pokušajte da zajedno pripremite vašu šoping turu: napravite spisak za kupovinu, dopustite svojoj kćerki da odabere jednu stvar koju može da kupi za sebe (npr.: olovku, bananu...). Neka vaša kćerka odabere taj proizvod u prodavnici i stavi ga u korpu.

Postajete nestrpljivi. Osjećate se kao neuspješan otac koji nije u stanju da kontroliše i vaspitava svoju kćerku. Drugi ljudi vas gledaju, a vaše lice crveni. Mislite: “Šta ovi ljudi misle o meni?” Cijela situacija je krajnje neprijatna i za vas čak postidujuća.

Savjet: Pokušajte da ostanete mirni i opušteni. Ne dozvolite da vaše emocije kontrolišu vaše postupke. One nijesu dobri savjetnici. Hirovitost vašeg djeteta nije s namjerom da vas lično uvrijedi, iako vam vaša osjećanja to možda nagovještavaju.

Sačekajte nekoliko trenutaka. Ostanite blizu svoje kćerke i pričekajte da se smiri. Kad se vaše dijete smiri, možete da je zagrlite i pokušate da objasnite situaciju.

Možda je još uvijek moguće da se pažnja vaše kćerke odvrti od kolačića: “Gle, već smo stavili toliko ukusnih predmeta u ova kolica! Možeš li da zamisliš kakvog će ukusa biti ovaj sladoled? I šta će mama da kaže kad vidi ovo svježe voće? Hoćeš li, molim te, sada da mi pomogneš i staviš namirnice na traku kod kase?”

Da biste bolje shvatili svoju kćerku, pogledajte naše opšte informacije o ćudljivosti na [stranici 6](#).

Nasilje nikada nije rješenje. Ova reakcija uništava dobar i povjerenjem ispunjen odnos između vas i vašeg djeteta. Vaše dijete ne može da razvije snažnu i samouvjerenu ličnost ako redovno doživljava fizičko nasilje. A demokratsko društvo može da postoji i razvija se samo sa zrelim osobama koje primjenjuju demokratske vrijednosti u praksi. Mentalno povrijeđeni ljudi bilo kojom vrstom nasilja ne mogu djelovati slobodno i demokratski. (Da biste saznali više o tome, pročitajte naš [uvod](#).)

Stoga pokušajte da ostanete mirni i saberite se. Možda bi vam ove aktivnosti mogle pomoći: Brojte do deset! Dišite duboko! Oglasite se kratko ili lupkajte po podu!

Pročitajte naše opšte informacije koje vam kazuju šta bi trebalo znati o hirovitosti kod mališana ([stranica 6](#)). Možda će vam pomoći da bolje shvatite svog mališana i izbjegnute svoje ljutito reagovanje.

Ovaj otac pokušava da odrazi osjećanja i postupke svoje kćerke. On njenu hirovitost ne uzima lično i shvata je kao izraz snažnog osjećanja ili neverbalni znak njenog umora (jednosatna šoping tura prilično je naporna za dvogodišnju djevojčicu!). Primjenjujući principe otvorene komunikacije, otac počinje da razgovara sa svojom kćerkom o njenim osjećanjima. To će voditi ka uspješnoj interakciji sa djevojčicom. Želite da saznate više o otvorenoj komunikaciji? Pogledajte dokument [“Razgovor sa djecom o domaćem zadatku”](#) poglavlje [“Otvorena komunikacija”](#) na stranici 4.

Kćerka možda djeluje premlado za ovu vrstu komunikacije, ali ovaj eksperiment biće vrijedno pokušati. Možete da iskažete svoje razumijevanje za njenu želju da dobije te kolačiće. Tada biste mogli da objasnite zašto danas nije moguće udovoljiti toj želji:

“Mmmm, u pravu si: ovi kolačići su ukusni. I ja ih volim. Ali kupili smo tri pakovanja prošli put kada smo išli u kupovinu. Sjećaš li se? Zato, danas ne moramo da kupimo još kolačića. U suprotnom, oni koje imamo kod kuće obajatiće. Molim te, pomoz mi da vratim ova pakovanja na policu i onda idemo na kasu. Možda ćemo se poslužiti tvojim kolačićima kada se vratimo kući.”

Šta treba da znam o komunikaciji sa mališanima dok su u nastupu hirovitosti?

Svakom roditelju poznat je osjećaj bespomoćnosti u vezi sa dječjom hirovitošću. Neki se mogu osjećati povrijeđeno ili uvrijeđeno kad se mališani naljute bez ikakvog vidljivog razloga. Kada se mališani ne pridržavaju utvrđenih pravila i ograničenja, roditelji, takođe, mogu postati bijesni i ponekad pasti u iskušenje da koriste fizičko nasilje.

Faza “groznih dvojki” kod mališana dio je razvoja njihove autonomije. Kada bebe po prvi put nauče da govore i hodaju, počinju da nastavljaju svoje postupke. Kada od bebe prerastu u malu djecu, otkrivaju sopstvene potrebe i pokušavaju da ih zadovolje novonaučenim vještinama. Pritom, lične potrebe mališana mogu biti u sukobu s očekivanjima njihovih roditelja. To može izazivati emocionalnu reakciju koju dijete ne umije samo da savlada. Kada napune tri ili četiri godine, djeca počinju da uče kako da kontrolišu svoje emocije.

Dakle, šta roditelji mogu da učine da bi izbjegli dječju hirovitost? Kako se roditelji mogu nositi sa situacijama koje normalno dovode do hirovitosti? Evo nekoliko savjeta:

- **Ne shvatajte nastupe hirovitosti lično!**

Kao što je već spomenuto, mališani (do četvrte godine) nijesu u stanju da kontrolišu snažne emocionalne reakcije. Prema tome, nastupi hirovitosti nijesu reakcije protiv vas kao roditelja. Oni su izraz snažnih emocija koje će ponovo nestati.

- **Ne kažnjavajte ili, čak, ne bijte svoje dijete!**

Svaka vrsta kazne ili fizičko nasilje će pogoršati situaciju. Vaše dijete će se više razočarati i možda postati anksiozno. Ti osećaji će još više da pojačaju snažne emocije i vaše dijete će da više glasnije, pokazujući pojačano destruktivno ponašanje. Zato je roditeljsko kažnjavanje zbog hirovite razdraženosti kontraproduktivno.

Ako shvatite da ste i vi takođe emocionalno uzdrmani hirovitošću vašega djeteta, možda čak i u iskušenju da bijete svoje dijete, brojite do deset i duboko dišite. Ako ovo ne uspije, kratko vrisnite ili tupnite nogom po podu! Ovo može da oslobodi dio vašeg bijesa, a dijete neće biti povrijeđeno.

- **Iskažite sopstvena osjećanja!**

Ako ste emocionalno pogođeni, pokušajte da izrazite sopstvene emocije slanjem ja-poruka. Radeći to, možete dati sebi oduška da pritom nijeste nekorektni, a svoje dijete nijeste povrijedili. Želite da saznate više o ja-porukama? Pogledajte dokumente [“Razgovor sa djecom o drogama”](#) poglavlje [“Ja-poruke”](#) na stranici 6.

- **Ostanite dosljedni!**

Mališanima su potrebna ograničenja. Moraju naučiti da obuzdaju svoje potrebe i želje kako bi opstali u našem svijetu. Vaši mališani mogu shvatiti nametnuta ograničenja kao negativne restrikcije, ali ona, takođe, pružaju siguran okvir i podršku za njegov zdrav razvoj.

- **Ne prekidajte napad hirovitosti već ostanite sa svojim djetetom!**

Nije korisno pričati i pokušavati da razgovarate o nečemu sa djecom tokom napada hirovitosti jer oni neće slušati. Vodite računa da se vaša djeca ne povrijede i budite tu da ih držite i mirno razgovarate s njima kada napad njihove razdraženosti prođe.

- **Sjetite se sopstvenih “strašnih dvojki”!**

Pitajte svoje roditelje, braću i sestre o vašem ponašanju tokom vaših “strašnih dvojki”. Možda ćete moći da vidite sličnost sa svojim mališanom. Pitajte roditelje kako su reagovali? Šta ste vi osjećali? Ova razmišljanja bi vam, takođe, mogla pomoći da razumijete osjećanja i ponašanje vašeg djeteta.

- **Tražite pomoć!**

Ako se osjećate preopterećenim i ne možete da se nosite sa emocijama svog mališana, ne oklijevajte da zatražite pomoć. Možda se vaši prijatelji, vaši roditelji ili tetke i ujaci mogu brinuti o vašem djetetu određeno vrijeme. Možete, takođe, da potražite stručnu pomoć od obrazovnih savjetnika ili psihologa.

“Razgovor sa djecom dok su u nastupu hirovitosti” zasnovan je na sljedećim referencama:

Heueck-Mauss, Doris. 2016. Das Trotzkopfalter. Erziehungs-ABC mit Tipps und Strategien. Richtiger Umgang mit kindlichen Emotionen. 8. Aufl. Hannover: Humboldt, 37 ff.